

Шевельова А. О.

студентка групи МО-604м

Дімірова В.П.

Одеська державна академія будівництва та архітектури

м. Одеса, Україна

СУТНІСТЬ ТА ЗАДАЧІ СТРАТЕГІЧНОГО МЕНЕДЖМЕНТУ

Анотація. У статті розкривається переваги впровадження стратегічного менеджменту на вітчизняних підприємствах.

Ключові слова. Стратегічний менеджмент, стратегія, стратегічне управління.

Вступ. Прискорення змін в навколишньому середовищі, поява нових запитів і зміна позицій споживачів, зростання конкуренції на ринку, глобалізація бізнесу, поява нових можливостей для ведення господарської діяльності з урахуванням досягнень науки і техніки, розвиток інформаційних мереж, широка доступність сучасних технологій, зміна ролі людських ресурсів, а також ряд інших причин призвели до зростання значення стратегічного менеджменту.

Виклад основного матеріалу дослідження. Стратегічний менеджмент, з точки зору загального менеджменту, можна розглядати як сукупність специфічних процесів прийняття управлінських рішень щодо формування місії та визначення цілей організації, вибору стратегії її діяльності та використання ресурсів у ринковому середовищі, що забезпечують реалізацію даних стратегій. Сутність стратегічного менеджменту полягає у формуванні уяви про ринок та вироблення загального уявлення про перспективи організації на даному ринку [2].

Головною проблемою вітчизняних підприємств являється відсутність стратегічного управління. Підприємства планують свою діяльність припускаючи незмінність оточуючого середовища,

складається план конкретних дій на сьогодні та на майбутнє не враховуючи мінливість ринку. Складання довгострокових планів в яких чітко прописано що і як робити – це признак нестратегічного управління підприємством. Ще один признак нестратегічного управління – програма дій на майбутнє розробляється тільки на основі аналізу внутрішніх ресурсів та можливостей підприємства.

Основна задача стратегічного управління підприємством – використовуючи внутрішній потенціал та пристосовуючи його до мінливостей зовнішнього середовища досягти поставлених цілей, зробивши підприємство конкурентоспроможним та ефективно функціонуючим.

Серед багатьох проблем в системі управління більшості вітчизняних підприємств можна виділити проблеми, пов'язані з плануванням і реалізацією довгострокових дій, направлених на підтримку існуючого стану підприємства і покращення ефективності його діяльності [1].

Теперішній стан економіки України характеризується наростанням нестабільності ситуації на ринку, великою кількістю нових директивних рішень та законодавчих актів, підвищенням агресивності зовнішнього середовища. В цих умовах ефективне функціонування підприємства неможливе без прискореного розвитку концепції стратегічного управління та застосування в практиці вітчизняних підприємств технологій стратегічного управління розвитком.

В кризових умовах підприємство повинно бути стратегічно-орієнтованим, мати ефективний стратегічний потенціал, використовувати прогресивні технології, а також враховувати і будувати свою діяльність на задоволенні потреб різних категорій стейкхолдерів (зацікавлених осіб), в тому числі і покупців, а не розглядати їх з позиції конкурентів.

Стратегічна проблематика підприємств в Україні повинна бути пов'язана з загальною економічною кризою, критичним станом виробництва тощо. Тому йдеться, у першу чергу, про антикризове

управління в умовах відсутності раціональної структури і нестабільності економіки. Тільки успішне оволодіння методами і підходами сучасного стратегічного управління з урахуванням ризику появи кризових ситуацій і його успішне впровадження дозволить підприємствам функціонувати стабільно та забезпечить їм позитивні перспективи щодо зростання.

Доцільність формування стратегії та запровадження стратегічного управління у практику вітчизняних підприємств обумовлюється тим, що (полягає в наступному) [3]:

- стратегія, відображаючи систему цінностей, погляди вищого керівництва підприємства, його бачення майбутнього, допомагатиме зорієнтувати персонал у потрібному напрямку;

- раціональна структура економіки є такою системою виробництва та його обслуговування (інституційного, ресурсного, грошово-фінансового, науково-технічного, інформаційного, цінового (ринкового), інфраструктурного, кадрового тощо), за якої формується на місцевому, регіональному і національному рівнях об'єднання необхідна кооперація виробництва кінцевої продукції, яка має ринки збуту і на яку існує адекватний попит, а саме виробництво здатне вдосконалюватися та розвиватися, тобто підприємства є інтегровані в місцеву, регіональну та національну господарські системи.

- аналіз середовища підприємства, трактуючи вихідну ситуацію, визначатиме обмеження, які ним накладаються і можливу його еволюцію;

- сформована стратегія виступатиме інструментом координації, який буде забезпечувати узгодження цілей, а у випадку виникнення протиріч сприятиме досягненню компромісів, допомагатиме здійснювати діагностику діяльності підприємства, визначаючи причини відхилень між результатами та цілями (причини стратегічних розривів);

- наявність сформованої стратегії підвищуватиме адаптивну готовність підприємства до непередбачених змін, демонструючи

зв'язок між функціональними підрозділами підприємства, сприятиме обґрунтованому управлінню.

Тому, на нашу думку, дискусія на тему, чи доцільно вітчизняним підприємствам витратити час і гроші на розробку стратегії розвитку є зайвою. Хоча на вітчизняних підприємствах запровадження системи стратегічного управління буде пов'язане з багатьма проблемами, зокрема з усвідомленням того, що для отримання бажаного результату потрібно одночасно вирішувати як поточні, так і стратегічні завдання. Так, у новостворених підприємствах керівництво є настільки зайнятим поточними проблемами, що не має змоги займатися плануванням (а тим більше довгостроковим) діяльністю, а у діючих – менеджери відмовляються складати плани, аргументуючи це тим, що раніше цілком без них обходилися. Причинами також є складність і швидка зміна ринкових процесів, зокрема збільшення розмірів підприємств, ускладнення форм їх діяльності, нестійкість зовнішнього середовища тощо. А до цього треба ще додати і те, що єдиного рецепту оптимального управління підприємством не існує. А отже, треба обирати той тип, який найбільше відповідає певному виду проблем.

Але підприємство, яке володіє стратегією і запроваджує стратегічне управління, завжди має можливість поводитися послідовно і системно, що збільшує імовірність досягнення ним поставленої мети.

Висновки. Для вітчизняних підприємств першочерговим завданням повинно стати питання акцентування уваги на стратегічному аспекті управління. Оскільки стратегічний менеджмент здійснює гнучке регулювання, своєчасні зміни, відповідно до викликів зовнішнього середовища і дозволяє досягти конкурентних переваг, що в сукупності забезпечить організації досягати своїх цілей у довгостроковій перспективі.

Науковий керівник: к.е.н., доцент Ажаман І.А.